

Marijnissen

inderdaad een fundamentele keuze. Indien de bewindslieden deze omschrijving een eufemisme vinden, zoals zij schrijven, dan ben ik gaarne bereid met hen te zoeken naar een alternatieve term. Maar dat zal nooit "afgedwongen solidariteit" kunnen zijn, zoals zij in de brief van 25 november 1994 suggereren, net als mevrouw Kamp. Iedereen heeft immers te allen tijde het recht om af te zien van een orgaandonatie. Niemand kan worden gedwongen donor te worden. Iedereen kan zijn of haar bezwaar tegen donatie laten registreren. Wel worden mensen gedwongen erover na te denken. In de zoëven genoemde brief schrijven de bewindslieden over de mogelijkheid dat er eens een klimaat zal ontstaan waarin het geen-bezwaarsysteem het meest passende zal blijken te zijn. Ik stel vast dat er volgens de bewindslieden in elk geval geen sprake is van het fundamentele bezwaar dat mevrouw Kamp zoëven heeft geformuleerd. Naar de mening van mijn fractie is dat klimaat er echter nu al. En voor zover dat nog niet zo is, kan een duidelijke keuze van de overheid alleen maar een duwtje in de goede richting zijn. Voorwaarde echter bij de invoering van een geen-bezwaarsysteem is wel dat er alles aan wordt gedaan om mensen fatsoenlijk op de hoogte te brengen en vooral voor te lichten. Iedereen vanaf 18 jaar moet persoonlijk geïnformeerd worden. Alleen dan kan ervan worden uitgegaan dat niet kiezen ook een bewuste keuze is en de persoon in kwestie zich aanpast aan wat wij inderdaad de norm vinden.

Over de plaats van de nabestaanden nog het volgende. Bij afwezigheid van een bezwaar mag de arts onder het geen-bezwaarregime in principe tot orgaanuitname beslissen. Zowel de arts als de nabestaanden worden daardoor minder belast. Er bestaat immers duidelijkheid over de wens van de overledene. Toch staat de SP-fractie op het standpunt dat de nabestaanden verplicht geconsulteerd moeten worden. Hun stem moet van zwaar gewicht zijn bij de beslissing van de arts om over te gaan tot orgaanuitname. Indien een arts ziet dat een familie het niet aankan, moet hij of zij niet tot orgaanuitname overgaan.

Mijnheer de voorzitter! Niet zelden worden ook verwijten gemaakt in de richting van artsen en ziekenhuizen.

Zij zouden te weinig doen om de beschikbaarheid van organen te vergroten. Er gaan zelfs stemmen op om een "required request" in te voeren. Wij vinden dat niet de juiste weg. Wij denken dat een geen-bezwaarsysteem een betere basis biedt voor een verbetering van de motivatie van artsen.

Wij zijn, zoals gezegd, tevreden met de meeste onderdelen van de wet, maar wij zijn het oneens met de keuze voor het toetsingssysteem. Het is in feite niet meer dan het oude systeem in een nieuwe verpakking, een systeem dat niet blijkt te werken. Na ruim twintig jaar voorlichting heeft nog maar een beperkt deel van de bevolking het codicil ingevuld. Minder dan 10% van de mensen draagt het ook werkelijk bij zich. Ik moet ook eerlijk bekennen dat ik al twintig jaar een codicil heb en als u vraagt waar ik het heb, dan heb ik het bij mijn rijbewijs in de auto liggen. Ik ben er nu pas achter dat je dit altijd bij je moet hebben. Ik ben absoluut niet onwillig, maar zo werkt het gewoon. Ik beken dat maar eerlijk. Het systeem dat nu wordt voorgesteld om in de wet vast te leggen, zal naar mijn mening in de praktijk niet werken. Dat blijkt ook uit de cijfers. Slechts 2% tot 5% van de beschikbare donororganen wordt getraceerd met behulp van een codicil.

Na 25 jaar voorlichting is wel duidelijk dat wij van het door de regering voorgestelde systeem geen wonderen hoeven te verwachten. Naar onze mening betekent een keuze voor het oude systeem een bestendiging van het voorkomen van onnodig lijden.

Tot slot nog een drietal vragen. Wat zijn de redenen om af te wijken van de adviezen van de Gezondheidsraad, die al jaren op het standpunt staat dat een geen-bezwaarsysteem de voorkeur verdient boven een toestemmings-systeem? In hoeverre wordt rekening gehouden met recente enquête-resultaten die uitwijzen dat de bevolking steeds minder moeite heeft met een geen-bezwaarsysteem? Waarin zijn wij, Nederlanders, anders dan mensen in veel andere Europese landen, waar een geen-bezwaarsysteem reeds is ingevoerd, zonder dat dit veel problemen heeft meegebracht?

De algemene beraadslaging wordt geschorst.

De **voorzitter**: De regering zal morgenavond antwoorden.

Sluiting 23.25 uur

□

Lijst van ingekomen stukken, met de door de voorzitter ter zake gedane voorstellen:

- de volgende brieven:
 - een, van de minister-president, minister van Algemene Zaken, over de kwestie van illegale handel in uranium en plutonium (21501-20, nr. 37);
 - een, van de ministers van Buitenlandse Zaken en van Defensie, over een aantal recente ontwikkelingen in voormalig Joegoslavië (22181, nr. 90);
 - een, van de minister van Justitie, over de uitvoering van het plan van aanpak confectiefraude (17050, nr. 191);
 - een, van de staatssecretaris van Justitie, over de resultaten van de evaluatie van het pilot-project naturalisatie (23900-VI, nr. 16);
 - een, van de minister van Financiën, ten geleide van de ontwerp-agenda voor de Ecofin-Raad van 20 februari 1995 (21501-07, nr. 131);
 - vijf, van de minister van Verkeer en Waterstaat, te weten:
 - een, ten geleide van het advies "Top Tien van Aanbevelingen, 1995" van de Raad voor de verkeersveiligheid (22100, nr. 22);
 - een, over de Betuweroute (22589, nr. 67);
 - een, ten geleide van deel 2b van de planologische kernbeslissing Schiphol en omgeving (23552, nr. 6);
 - een, over de besluitvorming rond de A73 (23772, nr. 4);
 - een, over de wijziging van het Binnenvaartpolitiereglement (24082);
 - een, van de ministers van Verkeer en Waterstaat en van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, over een verdere concretisering van het "Deltaplan Grote Rivieren" (18106, nr. 53);
 - een, van de minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, over de herziening van de suikermarktordening (21501-16, nr. 117).

Deze brieven zijn al gedrukt en rondgedeeld;

- een afschrift van een koninklijk besluit, houdende benoeming van de

Lijst van ingekomen stukken

heer W.J. Kuijken tot secretaris-generaal van het ministerie van Binnenlandse Zaken.

Dit afschrift ligt op de griffie ter inzage;

3. de volgende brieven:

een, van de minister-president, minister van Algemene Zaken, ten geleide van het WRR-rapport "Hoger onderwijs in fasen";

een, van de minister van Buitenlandse Zaken, ten geleide van de wijziging van de Overeenkomst inzake betrekkingen op het gebied van film en videofilm tussen het Koninkrijk der Nederlanden en Canada;

een, van de staatssecretaris van Justitie, ten geleide van een concept van een algemene maatregel van bestuur inzake het Besluit regels inrichtingen voor justitiële kinderscherming;

een, van de staatssecretaris van Justitie, ten geleide van het ontwerp-besluit houdende wijziging van het Vreemdelingenbesluit (aanwijzing veilige derde landen);

een, van de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken, over de verruiming kwijtscheldingsbeleid lokale overheden;

een, van de staatssecretaris van Financiën, ten geleide van aanbevelingen voor een verantwoord gebruik van derivaten in het treasury-beleid van openbare lichamen;

een, van de staatssecretaris van Defensie, ten geleide van de periodieke rapportage toepassing Wet militair tuchtrecht 1ste halfjaar 1994;

twee, van de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, te weten:

een, ten geleide van het Convenant arbeidsomstandigheden rubberverwerkende industrie;

een, ten geleide van het rapport "Prospects for European integration and consequences for social security policy in the Netherlands".

De voorzitter stelt voor, deze brieven door te zenden aan de betrokken commissies ter afdoening en niet te drukken;

4. de volgende adressen:

een, van B.J.M. Ten Holter te Amsterdam, met betrekking tot kwijtschelding van aanslagen in de inkomstenbelasting over 1992;

een, van J.D. Berlijn te Jalisco in Mexico, met betrekking tot een klacht tegen de behandeling van buitenslands belastingplichtigen;

een, van G. Dijkstra te Echten, met betrekking tot het huurwaardeforfait;

een, van H.W. Paes BV te Maasbracht, met betrekking tot vennootschapsbelasting 1973 t/m 1977;

een, van H. van Beurden te Zutphen, met betrekking tot kwijtschelding van aanslagen inkomstenbelasting/premie volksverzekeringen 1991 en 1992.

Deze adressen zijn in handen gesteld van de commissie voor de Verzoekschriften;

5. de volgende brieven:

een, van R. v.d. Drift, over wantoestanden in de wereld;

een, van J. Dekker, over het militaire Indische verleden 1945-1949;

een, van P. Bovendeert, over wantoestanden in de wereld.

De voorzitter stelt voor, deze brieven door te zenden aan de betrokken commissies.